

čís. 77 ř. zák. a m. j. Jestliže tedy dvorské dekrety u Pražáka n. u. m. pozn. 9 citované odkazují na »pořad práva« (Rechtsweg), tedy to sluší, jak se z protivy, ve které toho výrazu tam užito jest, totiž z protivy administrativní (politický) pořad a právní pořad, jasně podává, rozuměti ve smyslu ne pořadu právního co pořadu řízení sporného, nýbrž pořadu soudního, který v sobě zavírá i řízení nesporné. A to platí zvláště také o dekretu dyor. kanceláře ze dne 13. května 1832, čís. 2563 sb. z. s., jehož se i Žalud ve svém Wasserrechtsgesetz 1911 str. 473 dovolává, a který tam vůbec neprávem citován jest, ježto nemá, jak Žalud mylně se domnívá, platnosti všeobecné, nýbrž platí jen pro škody způsobené »postavením zdravotních kordonů.« Není tedy pražádné závady, aby se Šu 87 vod. zák. pro Čechy neužilo obdobně i pro případ Šu 39 téhož zák., takže i odst. 2 tohoto Šu zde místo má. To bylo zkoumati z úřední povinnosti. Ve věci samé dlužno stěžovatelce dáti za pravdu. Neboť jak ze znalceva posudku několikrát právě v tom kuse doplňovaného plyne, činí obecná cena 1 m² u odstoupených pozemků 20 Kč, a jen proto, že odstupující vlastníci budou musit platit dávku z přírůstku hodnoty a dávku z majetku a přírůstku jeho, o nichž myslí, že by, ježto v kupních smlouvách se pravidelně přesunují na nabyvatele, měla je vyvlastněncům aspoň s polovice hradit strana vyvlastňující, zvýšil cenu tu na 23 Kč za 1 m². Zřejmě to tedy učinil z právního omylu, nevěda, že dávky ty stihají převodce a nemohou míti právně na odhad žádného vlivu. Stávali se, že převodce přesune je ve smlouvě na nabyvatele, je vlastně převodní (kupní) cena o to větší a je jen dvojitým způsobem vyjádřena, činíť smlouvenou kupní cenu plus přesunuté dávky. Tak to znalec ale nemyslí, nýbrž tvrdí a setrvává při tom, že odhadoval pozemky bez ohledu na dávky a jen myslí, že by majitelé byli poškozeni tím, že nuceni jsouce platiti dávky neobdržely by cenu odhadní v plné hodnotě a proto, jak praví »rektifikoval« cenu tak, aby tuto újmu napravil. Ta újma ale stihá převodce dle zákona z převodní ceny právem. Jestliže tedy na konec řekl, že v obecné ceně 20 Kč nezakalkuloval hořejší dávky, bylo to v pořádku, oproti čemuž není v pořádku, když dodal, že právě vzhledem k tomu zvýšil prodejní cenu na 23 Kč.

Čís. 5929.

Odhad za účelem odškodnění za vyvlastněné pozemky k účelům železničním.

Zda jde o pozemky stavební, jest posouditi dle stavebního ruchu v místech, kde jsou vyvlastňované pozemky. Za pozemky jest přiznati jich prodejovou hodnotu.

Zásad odhadního řádu nemovitostí lze pravidelně užiti i v řízeních, pro něž nebyla jeho platnost stanovena.

»Dobrovolným« odhadem ve smyslu Šu 272 nesp. říz. jest každý odhad v řízení nesporném, třebas se konal jen na návrh jedné strany.

Proti určení odhadní ceny možno sice bez obmezení brojiti, lze ji však změnit jen tehdy, jde-li o zřejmé přestoupení hranic, v nichž se

slušná a spravedlivá úvaha může pohybovati. V pochybách dlužno míti na zřeteli zájmy vyvlastněného.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1926, R I 276/26).

Za pozemky, vyvlastněné ku stavbě železnic, stanovil s o u d p r v é s t o l i c e náhradu, již rekursní soud zvýšil, maje za to, že jde o pozemky stavební. Ne j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu vyvlastnitelky.

D ů v o d y:

Není oprávněno mínění stěžovatelky, že jde o pozemky zemědělské a nikoli stavební, neboť: nezáleží a nemůže záležeti na tom, zda sporné pozemky pojaty jsou již do regulačního plánu čili nic, neboť to je více méně náhodilým, závisíc od toho, zda zřizování regulačního plánu drží stejný krok s vývojem stavebních poměrů, takže regulační plán zřízený na př. před desíletími nemůže býti směrodatným pro posouzení této otázky v nynější době, i jest možno, že pozemky nepojaté do regulačního plánu budou, což se i stává, zastavěny dříve, než pozemky do něho pojaté. Rozhodné jest jedině, zda dle stavebního ruchu, v místech sporných pozemků se jevícího, lze očekávati, že pozemky ty v dohledné době budou zastavěny, čehož nejlepším znakem jest, zda se s okolními pozemky jako stavebními místy obchoduje, otázka to, která konaným šetřením a zvláště znaleckým nálezem jest zjištěna; také cena, kterou stěžovatelka sama za vyvlastněné pozemky dobrovolně nabízela, 70 Kč za 1 čtv. sáh, jest cenou pozemků stavebních, třeba že jevila se nízkou a stavu věci ne úplně odpovídající, a nabídka ta jest důkazem, že stěžovatelka byla si vědoma, že jde o pozemky stavební, neboť cena pozemků těch jako pozemků zemědělských činila by dle znaleckého posudku pouze 2 Kč 70 h za 1 m². Zkrátka má-li vyvlastňovaný obdržeti »přiměřené odškodnění«, jak to káže § 365 obč. zák., musí, jak pravi § 4 vyvl. zák. žel., obdržeti náhradu za všechny majetkové újmy vyvlastněním mu způsobené t. j. musí na tom majetkově býti stejně po vyvlastnění jako před vyvlastněním, takže jen předmět majetku se změnil, ježto místo pozemku nastoupily peníze. Pak-li však tomu tak, jest zjevno, že vyvlastněný musí obdržeti tolik, co by obdržel, kdyby sporné pozemky prodával z volné ruky, a to zase posouditi možno jen z cen v té době v okolí placených, proto, jak již shora podotčeno, právem znalci opřeli se o vyšetřené prodejní ceny. Že je to správné, dokazuje i § 16 písm. a) odhadního řádu exekučního, jenž stanoví, že hodnota prodejová rozhodna jest při nezastavěných pozemcích, kterých dle jich polohy zužitkovati jest za staveniště — tedy »dle jich polohy« a nikoli dle regulačního plánu — při čemž dle §u 17 hleděti jest k obvyklým v té krajině cenám prodejním, zjištěným z konkrétních případů, což právě zde se stalo. Odhadní řád pak spočívá na poznacích získaných ze zkušenosti nabyté drahnou praxí, takže zásad jeho beze všeho možno užití pravidelně i v řízeních, pro něž platnost jeho stanovena nebyla. V tomto případě ovšem možno zásady shora v §u 16 písm. a) a §u 17

uložené užití přímo — nikoli tedy snad pouze obdobně — protože řízení soudní k cíli určení přiměřeného odškodnění za vyvlastněné pozemky dle zákona o vyvlastnění k účelům železničním jest beze sporu řízením ve věcech nesporných, v němž dle Šu 272 nesp. říz. odhad má se konati podle předpisů procesního, nyní exekučního t. j. odhadního řádu. Za »dobrovolný« odhad, o němž tento § mluví, sluší totiž pokládati a pokládá se v praxi také skutečně každý odhad prováděný v řízení nesporném, třeba se konal jen na návrh jedné strany, jako na př. k cíli vyměření poplatků převodních nebo dávky z přírůstku hodnoty a pod., tedy také k cíli stanovení náhrady za vyvlastněné pozemky. Ovšem i při tomto právním stavu věci jest každý odhad a každé určení ceny jakékoli, tedy také prodejové, více méně arbitráží, t. j. uznáním poctivého muže, takže vždycky jest možno proti výsledku brojiti, ať je číslice jakákoli, avšak právě proto lze takovou arbitráž měniti jen tehdy, když jde o zřejmé přestoupení hranic, v nichž se slušná a spravedlivá arbitráž pohybovati může. Mimo to dlužno se držeti zásady, že je-li věc pochybná, vždy dlužno míti spíše zřetel na vyvlastněného, jemuž se majetek proti jeho vůli bere, než na vyvlastňujícího, jenž jej od něho ve svůj prospěch žádá. Posuzuje-li se věc z těchto směrodatných hledisek, nelze říci, že se vyvlastňující straně křivda stala, když cena určena byla podle znaleckého posudku, jenž všem těm hlediskům v podstatě vyhovuje, vyšetřiv prodejové ceny v okolí. Místního ohledání soudem rekursním třeba nebylo, když prvý soudce znalce komisionelně na sporné pozemky uvedl a oni je tam ohledali, a nelze v opomenutí místního ohledání soudem rekursním spatřovati, jak stěžovatelka miní, zmatečnost, správně řečeno vadnost (neúplnost) řízení.

Čís. 5930.

Vrácení omylem prý zaplacených vývozních poplatků z rozdílu mezi vyvezeným a skutečně k vývozu povoleným množstvím dřeva nelze se domáhati na státu pořadem práva a to ani žalobou na zemském soudě v Praze podle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1926, R I 283/26).

Žalobce domáhal se na Československém eráru vrácení poplatků, jež prý bezdůvodně zaplatil z rozdílu mezi množstvím dříví k vývozu povoleným a skutečně vyvezeným. Námitku nepřípustnosti pořadu práva soud první stolice (zemský soud v Praze) usnesením pojatým do rozsudku zamítl, odvolací soud námitce vyhověl a žalobu odmítl. **Důvody:** Žalobce domáhá se na žalovaném eráru zaplacení 2.281 Kč 30 h z toho důvodu, že omylem zaplatil mu dodatečně předepsané poplatky vývozní z rozdílu mezi vyvezeným a skutečně k vývozu povoleným množstvím dřeva. Jde tu tedy o poplatek manipulační dle Šu 7 nař. min. ze dne 22. listopadu 1918, čís. 43 sb. z. a n., vybíraný vládou za veřejnou činnost správních orgánů, tedy o poplatky správní povahy veřejnoprávní. Žalobce žádá, by tyto poplatky byly mu vráceny, poněvadž ministerstvo průmyslu a živnosti nebylo oprávněno mu je do-